

Zrušení a zánik obchodní korporace

Zrušení obchodní korporace je právní skutečnost způsobující, že společnost již nadále nevykonává činnost, kterou je naplňován účel jejího založení, nýbrž koná kroky nutné ke svému zániku.

Právnícká osoba zapsaná do veřejného rejstříku zaniká dnem výmazu z veřejného rejstříku.

Zánik obchodní korporace nastává jejím výmazem z obchodního rejstříku, a to dnem výmazu.

Zrušení právnické osoby podle NOZ

Důvody zrušení právnické osoby (§ 168 NOZ):

- právní jednání: o dobrovolném zrušení rozhoduje příslušný orgán PO
- uplynutí doby,
- rozhodnutí orgánu veřejné moci (zrušení právnické osoby rozhodnutím soudu),
- dosažení účelu, pro který byla ustavena,
- další důvody stanovené zákonem (např. § 113 ZOK).

Následná likvidace - § 169 odst. 1 NOZ

Po zrušení právnické osoby se vyžaduje vždy likvidace.

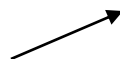
Výjimky

- celé jmění nabývá právní nástupce (zrušení při přeměně - § 173 NOZ)
- stanoví tak zákon (byl-li osvědčen úpadek PO, zrušuje se zrušením konkursu po splnění rozvrhového usnesení nebo zrušením konkursu proto, že majetek je zcela nepostačující - § 173 odst. 2)

Okamžik vstupu do likvidace, účel likvidace

Okamžik zrušení (§ 171 NOZ):

- uplynutí doby,
 - dosažení účelu,
 - dnem určeným zákonem
 - dnem určeným právním jednáním o zrušení PO
 - dnem právní moci rozhodnutí orgánu veřejné moci, není-li v rozhodnutí uveden den pozdější
- není-li určeno, dnem účinnosti

§ 187 odst. 2: právnická osoba vstupuje do likvidace dnem, kdy je zrušena.

Likvidátor navrhuje zápis vstupu do likvidace do veřejného rejstříku.

Po dobu likvidace užívá právnická osoba svého názvu s dodatkem „ v likvidaci“.

Účel likvidace
(§ 187 NOZ)

Vypořádání majetku zrušené PO (likvidační podstata), vyrovnání dluhů a použití čistého majetkového zůstatku (likvidační zůstatek) podle zákona.

Zrušení právnické osoby rozhodnutím soudu

Důvody soudního zrušení (§ 172 NOZ):

- PO vyvíjí nezákonnou činnost v takové míře, že to závažným způsobem narušuje veřejný pořádek,
- PO již nesplňuje předpoklady vyžadované zákonem pro její vznik,
- PO nemá déle než dva roky statutární orgán schopný se usnášet,
- stanoví tak zákon (např. § 93 ZOK).

Řízení se zahajuje na návrh osoby, která osvědčí právní zájem, nebo i bez návrhu.

Pokud je důvod zrušení odstranitelný, soud před vydáním rozhodnutí stanoví přiměřenou lhůtu k odstranění tohoto důvodu.

Zrušení podle ZOK (§ 93)

Důvody zrušení obchodní korporace s likvidací na základě rozhodnutí soudu

- obchodní korporace pozbyla všechna podnikatelská oprávnění,
- korporace není schopna po dobu delší než 1 rok vykonávat svou činnost a plnit tak svůj účel,
- korporace nemůže vykonávat svou činnost pro nepřekonatelné rozpory mezi společníky,
- korporace provozuje činnost, kterou mohou podle jiných předpisů vykonávat jen fyzické osoby, bez pomoci těchto osob.

Řízení je návrhové – na návrh osoby, která má na zrušení právní zájem nebo na návrh státního zastupitelství, pokud na zrušení shledá závažný veřejný zájem.

Důvody zrušení PO a obchodní korporace (přehled)

Důvody zrušení právnické osoby (§ 168 NOZ):

- právní jednání
- uplynutí doby,
- rozhodnutí orgánu veřejné moci
- dosažení účelu, pro který byla ustavena,
- další důvody stanovené zákonem

§ 113 ZOK pro veřejnou obchodní společnost

zrušení právnické osoby rozhodnutím soudu (§ 172 NOZ)

- PO vyvíjí nezákonnou činnost v takové míře, že to závažným způsobem narušuje veřejný pořádek,
- PO již nespĺňuje předpoklady vyžadované zákonem pro její vznik,
- PO nemá déle než dva roky statutární orgán schopný se usnášet,
- stanoví tak zákon - § 93 ZOK

- korporace není schopna po dobu delší než 1 rok vykonávat svou činnost a plnit tak svůj účel,
- korporace nemůže vykonávat svou činnost pro nepřekonatelné rozpory mezi společníky,
- obchodní korporace pozbyla všechna podnikatelská oprávnění,
- korporace provozuje činnost, kterou mohou podle jiných předpisů vykonávat jen fyzické osoby, bez pomoci těchto osob.

Právní postavení likvidátora

Likvidátorem může být pouze osoba způsobilá být členem statutárního orgánu.

Ustanovení likvidátora
(§ 189 NOZ)

Příslušný orgán právnické osoby povolá likvidátora, pokud není likvidátor povolán, vykonávají jeho působnost všichni členové statutárního orgánu.

Likvidátora jmenuje **soud**
(§ 191 NOZ)

→ pokud tak neučinil příslušný orgán PO
→ soud sám rozhodl o zrušení PO
→ při odvolání likvidátora na návrh osoby, která osvědčí právní zájem, pokud likvidátor řádně neplní své pov.

Vztah k orgánům právnické osoby (§ 193 NOZ)

Likvidátor nabývá působnosti statutárního orgánu okamžikem svého povolání, za výkon funkce odpovídá jako členové statutárního orgánu.

Činnost likvidátora může sledovat jen účel, který odpovídá povaze a cíli likvidace
(§ 196 odst. 1 NOZ).

Činnost likvidátora v průběhu likvidace (§ 198 – 207 NOZ)

Oznámí vstup do likvidace všem známým věřitelům, oznámení zveřejní s výzvou pro věřitele, aby přihlásili svoje pohledávky ve lhůtě, kterou stanoví

Sestaví zahajovací rozvahu a soupis jmění právnické osoby

Vydá soupis proti úhradě nákladů každému věřiteli, který o to požádá

Z likvidační podstaty **uhradí**: přednostně pohledávky zaměstnanců

Zjistí-li likvidátor v průběhu likvidace úpadek, **podá insolvenční návrh**.

Po dokončení všech nutných postupů **vyhotoví** konečnou zprávu o průběhu likvidace, návrh na použití likvidačního zůstatku a sestaví účetní závěrku. Vše předloží tomu, kdo jej ustanovil do funkce, a také nejvyššímu orgánu obchodní korporace.

Likvidace končí použitím likvidačního zůstatku, popř. převzetím likvidační podstaty věřiteli nebo odmítnutím likvidační podstaty.

Likvidátor podá do 30 dnů od skončení likvidace **návrh na výmaz právnické osoby z rejstříku**.

Likvidátor zajistí uchování dokumentů po dobu 10 let od zániku korporace (§ 94 ZOK).

Postup likvidátora ve vazbě na insolvenční řízení

Pokud byl osvědčen úpadek PO, zrušuje se bez likvidace zrušením konkursu po splnění rozvrhového usnesení nebo zrušením konkursu proto, že majetek je zcela nepostačující. PO vstoupí v těchto případech do likvidace, pokud se po skončení insolvenčního řízení objeví nějaký majetek (§ 173/2 NOZ).

Postup likvidátora v tomto případě

Likvidátor podstatu zpeněží a nestačí-li likvidační podstata ke splnění všech dluhů, likvidátor uhradí 1) náklady likvidace, 2) pohledávky zaměstnanců, 3) pohledávky ostatních věřitelů (§ 201 NOZ).

Zpeněžení se nezdaří v celém rozsahu likvidační podstaty: vyrovnají se náklady první a druhé skupiny, zbytek nabídne likvidátor věřitelům 3. skupiny k úhradě dluhů (§ 202 odst. 1 NOZ).

Zpeněžení se nezdaří ani v části: likvidátor nabídne likvidační podstatu k převzetí všem věřitelům. Těm, kteří převezmou, náleží podíl určený poměrem výše jejich pohledávek, ve zbytku jejich pohledávky zanikají. Odmítne-li věřitel převzít, považuje se jeho pohledávky za zaniklou (§ 202 odst. 2 NOZ).

Pokud odmítnou převzetí likvidační podstaty všichni věřitelé: podstata přechází dnem zániku právnické osoby na stát (§ 204 odst. 1 NOZ).

Ochrana věřitelů

(§ 206)

Dokud nejsou uspokojena práva všech věřitelů, kteří svoje pohledávky včas přihlásili, nelze vyplácet podíl na likvidačním zůstatku, a to ani ve formě zálohy. Likvidační zůstatek nelze ani jinak použít.

Pohledávky sporné nebo nesplatné: likvidační zůstatek lze použít, jen pokud byla věřiteli poskytnuta dostatečná jistota.

Zánik právnické osoby

Právnická osoba zaniká:

- výmazem z rejstříku, pokud se zapisuje do veřejného rejstříku (§ 185 NOZ)
- skončením likvidace, pokud se do rejstříku nezapisuje (§ 186 NOZ)

Pokračování a obnovení likvidace

Před výmazem PO je zjištěn dosud neznámý majetek PO

Likvidace neskončí a likvidátor tento majetek vypořádá (§ 208 NOZ).

Dosud neznámý majetek PO je zjištěn po jejím výmazu nebo se objeví zde zájem hodný právní ochrany (§ 209 NOZ).

Soud na návrh toho, kdo osvědčí právní zájem, zruší výmaz PO, rozhodne o její likvidaci a jmenuje likvidátora.

Do veřejného rejstříku se zapíše obnovení právnické osoby, její likvidace a údaje o likvidátorovi.

Od obnovení PO se na ni hledí, jako by nikdy nezanikla.

Byla-li PO obnovena vzhledem ke zjištění neznámého majetku, obnoví se nespokojené pohledávky jejích věřitelů (promlčení upravuje § 643 odst. 2 NOZ).